

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMENLİĞİ

ÖZEL EĞİTİM KURUMLARINDA GÖZLEM

DERSİ REHBERİ

İÇİNDEKİLER

Dersin Amacı.....	3
Özel Eğitim Kurumlarında Gözlem Dersinin Amaçları	3
Dersin İçeriği	3
Öğrenme Çıktıları	4
Öğrencilerden Beklenenler	4
Ders İşleyiş Planı	4
Özel Eğitim Kurumlarında Gözlem Ders Planı	5
Gözlem Sürecinde Dikkat Edilmesi Gereken Önemli Hususlar	6
Gözlem Alanları	7
Gözlem İçerikleri	7
Dış Mekan/ İşleyiş Gözlem Formu	8
İç Mekan Gözlem Formu	9
Sınıf Gözlem Formu	10
Öğrenci Gözlem Formu	11
Ders Materyalleri Gözlem Formu	12
Ders İşleyiş Gözlem Formu	13
Paydaşlarla İşbirliği Gözlem Formu	14

Bu rehber Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından yayınlanan “**Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programları**” belgesinde yer alan “**Özel Eğitim Kurumlarında Gözlem: Özel eğitim hizmetlerinin sağlandığı resmi kurumlarda ve sınıflarda okul deneyimi kazanma; gözlem yapma; kurum ve sınıf içi eğitsel, davranışsal ve gelişimsel uygulamaları gözlemleme; çocukların akademik ve akademik olmayan davranışlarını gözlemleme; gözlemleri paylaşma ve tartışma; kurumda ve sınıfta karşılaşılabilecek sorunlar ve öneriler hakkında tartışma.**” ders içeriği göz önünde bulundurularak ders sorumlusu akademik personele ve dersi alacak öğrencilerimize rehber olması amacıyla hazırlanmıştır.

Dersin Amacı: Bu dersin amacı; Özel Eğitim Bölümü lisans öğrencilerinin gelecek meslek hayatlarına başlamadan önce Milli Eğitim Bakanlığı sisteminin işleyişi, özel eğitim okulları ve sınıf uygulamaları hakkında bilgi sahibi olmak, farklı özelliklere sahip (yaş, yetersizlik türü, öğrenme özellikleri ve diğer) öğrenciler hakkında bilgi edinmek ve bunları karşılaştırmalı olarak tartışabilmesidir.

Özel Eğitim Kurumlarında Gözlem Dersinin Amaçları;

1. Özel eğitim hizmetlerinin sağlandığı resmi kurumlarda ve sınıflarda okul deneyimi kazanma ve gözlem yapma.
2. Kurum ve sınıf içi eğitsel, davranışsal ve gelişimsel uygulamaları gözlemleme.
3. Çocukların akademik ve akademik olmayan davranışlarını gözlemleme.
4. Gözlemleri paylaşma ve tartışma.
5. Kurumda ve sınıfta karşılaşılabilecek sorunlar ve öneriler hakkında tartışma olarak belirlenmiştir.

Dersin İçeriği:

Ders Kodu	Dersin Adı	T	U	UK	AKTS
ÖZE 2010	Özel Eğitim Kurumlarında Gözlem	1	4	3	5

Bu ders bir yarıyıl süresince uygulanan, haftalık işleyişi 1 teorik ve 4 uygulama saatinden oluşan, 3 kredilik bir derstir. Öğretmen adaylarından beklenen çalışma şekli, özel eğitim kurumlarında gözlem yapılması ve sıralanan hususlara dikkat etmesidir.

- Özel gereksinimi olan bireyleri eğitim öğretim ortamında gözlemler.
- Gözlem raporlarını düzenli olarak doldurur.
- Gözlem sonrası gözlem yaptığı kurum, öğretmen, öğrenciyi değerlendirerek rapor haline getirir.

Öğrenme Çıktıları:

1. Öğrenciler eğitim ortamlarının fiziksel özelliklerini okulun amacına göre değerlendirir.
2. Öğrenciler okul içinde bireyler arası etkileşimin kalitesi hakkında görüş bildirir.
3. Öğrenciler sınıf ortamındaki etkileşimin kalitesi hakkında görüş bildirir.
4. Öğrenciler ziyaretlerden edindikleri görüşlerini yazılı olarak paylaşırlar.

Öğrencilerden Beklenenler:

1. Zaman kullanımı ve davranışlar bakımından profesyonellik sergilemek.
2. Grup arkadaşlarıyla işbirliği ve etkileşim içinde olmak.
3. Grup liderleri ile uyum içerisinde olmak.
4. Okullardaki tüm bireylerle kabul edilebilir iletişim kurmak.
5. Görev ve ödevleri zamanında tamamlamak.

Ders İşleyiş Planı: Bu ders kapsamında; Özel eğitim okulları/Kurumlarında haftada 4 (dört) ders saati gözlem yapılacaktır. Toplam 14 hafta boyunca; 1 vize, 1 final sınavı ve 12 hafta boyunca özel eğitim kurumlarına gözlem yapılacaktır.

Özel Eğitim Kurumlarında Gözlem Ders Planı

Hafta	Etkinlik	Sorumluluklar
1.Hafta	Teorik Ders	Dersteki sorumluluklar ve yapılması gerekenlerin anlaşılması
2.Hafta	Dış Mekan/ İşleyiş Gözlemi	Gözlem notlarının alınması, dosyalanması ve gözlemin tamamlanması
3.Hafta	Dış Mekan / İşleyiş Gözlemi	Gözlem notlarının alınması, dosyalanması ve gözlemin tamamlanması
4.Hafta	İç Mekan Gözlemi	Gözlem notlarının alınması, dosyalanması ve gözlemin tamamlanması
5.Hafta	İç Mekan Gözlemi	Gözlem notlarının alınması, dosyalanması ve gözlemin tamamlanması
6.Hafta	Öğrenci Gözlemleri	Gözlem notlarının alınması, dosyalanması ve gözlemin tamamlanması
7.Hafta	Öğrenci Gözlemleri	Gözlem notlarının alınması, dosyalanması ve gözlemin tamamlanması
Vize	Gözlem Raporu Teslimi	Gözlem raporlarının teslim edilmesi ve sorunların sorumlu öğretim elemanı ile paylaşılması
9.Hafta	Sınıf Gözlemleri	Gözlem notlarının alınması, dosyalanması ve gözlemin tamamlanması
10.Hafta	Ders Materyallerinin Gözlenmesi	Gözlem notlarının alınması, dosyalanması ve gözlemin tamamlanması
11.Hafta	Ders İşleyişinin Gözlenmesi	Gözlem notlarının alınması, dosyalanması ve gözlemin tamamlanması
12.Hafta	Ders İşleyişinin Gözlenmesi	Gözlem notlarının alınması, dosyalanması ve gözlemin tamamlanması
13.Hafta	Paydaşların İşbirliği Gözlenmesi	Gözlem notlarının alınması, dosyalanması ve gözlemin tamamlanması
Final	Gözlem Raporlarının Teslimi	Gözlem raporlarının teslim edilmesi

Gözlem Sürecinde Dikkat Edilmesi Gereken Önemli Hususlar

Özel eğitim kurumlarında gözlem dersi kapsamında kurum/okullarda lisans öğrencisi olarak uyulması gereken temel kurallar şunlardır:

- 1- Gözlem zamanı, haftada 4 (dört) ders saati olmak üzere ilgili kurumun ve okulun çalışma koşulları göz önüne alınarak belirlenecektir.
- 2- Yapılacak olan gözlem ziyaretlerinde, okullarda öğretmenlerin uyması gereken kılık kıyafet yönetmeliğine uygun biçimde kılık kıyafet giyilerek okullara gözleme gidilecektir.
- 3- Gözleme gidilen okulun/kurumun ders veya işleyiş saatlerine uygun olarak okul/kuruma giriş yapılacaktır.
- 4- Gözlem yapılan kurum içerisinde gürültü vb. başkalarını rahatsız edici davranışlar sergilenmemelidir.
- 5- Kurum içerisinde eğitim veya değerlendirme ortamları, görevli kişilerin odalarının yakınlarında grup olarak bir araya gelerek sesli konuşmalar yapılmamalıdır.
- 6- Gözlem yapılan eğitim veya değerlendirme ortamlarında ders, değerlendirme veya uygulama esnasında lisans öğrencilerinin kendi aralarında konuşma, uygulamaları tartışma davranışlarından sakınmaları gerekmektedir.
- 7- Gözlem yapılan kurumun idareci ve öğretmenlerine saygı gösterilmelidir.
- 8- Ders, eğitim veya değerlendirme ortamında görevli olan özel eğitim öğretmenin öğretimi veya değerlendirme uygulamaları hakkında ilgili öğretmene olumlu veya olumsuz yorum yapılmamalıdır.
- 9- Özel gereksinimli olan öğrencilerin aileleri ile okulun/kurumun/öğretmenin işleyişi/çalışma performansı veya olası olumsuzluklar hakkında görüşmeler yapılmamalıdır.
- 10- Gözlem boyunca cep telefonu kapalı/sessiz konumda tutulmalıdır.
- 11- Gözlem boyunca/gözlem sonunda kurum yetkilisi/idareci/öğretmenlerden eğitim veya işleyiş ile ilgili doküman istenilmemelidir.
- 12- Gözlem kurumuna giriş ve çıkışlarda sorumlu müdür yardımcısının odasında bulunacak olan imza listesine giriş ve çıkış imzaları atılacaktır.
- 13- Kurumlarda sınıf içerisinde bir sorun yaşadığınızda öncelikle sınıf öğretmenine, sınıf öğretmeni ile bir sorun yaşadığınızda izin isteyerek sınıftan çıkıp ilgili kurumun sorumlu müdür yardımcısına/okul müdürüne, eğer okulunuzla ilgili bir sorun yaşadığınızda bölüm uygulama koordinatörüne bilgi verebilir veya danışabilirsiniz.
- 14- Özel eğitim kurumlarında gözlem dersinde devamsızlık hakkı, diğer derslerde geçerli olan %20 oranıdır. Ancak bu ders uygulama dersi olduğu için gözlemlere %100 düzeyinde devam edilmesi gerekmektedir.
- 15- İlgili yıl içerisinde MEB tarafından belirlenen ara tatil tarihine denk gelen gözlem haftasında gözlem yapılmayacaktır. Öğrenciler, tatil haftasında yapılamayan gözlemler ve raporlaştırmanın telafisini

yapmakla yükümlüdür.

Gözlem Alanları:

Bu ders kapsamında kazanılması gereken temel uygulama becerisi gözlem yapmak ve gözlemleri raporlaştırmaktır. Gözlem süreci, kurum hakkında temel bilgiler ve genel işleyişe ilişkin gözlemlerden oluşmaktadır. Vize ve final değerlendirmeleri, oluşturulacak olan gözlem raporları üzerinden değerlendirilecektir. Gözlem raporlarında gözlem yapılan her bir kuruma ilişkin;

Gözlem İçerikleri:

- 1.Dış mekan/işleyiş gözlemlerinin gerçekleştirilmesi (kurumun işleyişi, okulun konumu, bahçe ve binaların yapısı ve özel gereksinimli öğrenci için uygunluğunun gözlenmesi)
- 2.İç mekan gözlemlerinin gerçekleştirilmesi (koridorlar, yemekhane, tuvaletler, kantin, asansör vb. özel gereksinimli öğrenci için uygunluğunun gözlenmesi)
- 3.Sınıf gözlemlerinin gerçekleştirilmesi (sınıflarda bulunan uyanların özel gereksinimli öğrenciler için uygunluğunun gözlenmesi, ortam düzenlemelerinin gözlenmesi)
- 4.Öğrenci gözlemlerinin gerçekleştirilmesi (öğrencinin genel performansına yönelik gözlemin yapılması)
- 5.Ders materyallerinin gözlemlenmesi (materyallerin öğretime ve öğrencilere uygunluğunun gözlenmesi)
- 6.Ders işleyişinin gözlemlenmesi (öğretim sürecinin gözlemlenmesi)
- 7.Paydaşların işbirliğinin gözlemlenmesi (eğitim öğretim faaliyetlerinde okul yöneticileri, öğretmen ve aile işbirliğinin gözlemlenmesi)

Gözlem Raporları

A. Dış Mekan/ İşleyiş Gözlem Formu

Kurumda genel kadro yapısı, kurumun amacı, hizmet bölümleri, çalışma saatleri, çalışma esasları, bağlı olduğu ilgili mevzuat, mesleki etik ve gizlilik, özel eğitim öğretmenlerinin görev ve sorumlulukları hakkında ve okulun konumu bahçe ve binaların özel gereksinimli öğrencilere uygunluğu ile ilgili detaylı bilgi veriniz.

Gözlem Yapıldı ☐

Gözlem Yapılmadı ☐

Gözlemler:

Gözlem yapılmama nedenini kısaca açıklayınız:

B.İç Mekan Gözlem Formu

Okul/Kurumun koridorları, tuvaletleri, yemekhanesi, kantini, asansör vb. özel gereksinimli öğrenciler için uygululuğuna yönelik detaylı bilgi veriniz.

Gözlem Yapıldı ☐

Gözlem Yapılmadı ☐

Gözlem Yapılan Kurum:

Gözlem Tarihi:

Gözlem Yapan:

Gözlemler:

Gözlem yapılmama nedenini kısaca açıklayınız:

C. Sınıf Gözlem Formu

Hedef sınıfın öğrenci için uygunluğu ve ortam düzenlemeleri hakkında detaylı bilgi veriniz.

Gözlem Yapıldı ☐

Gözlem Yapılmadı ☐

Gözlem Yapılan Kurum:

Gözlem Tarihi:

Gözlem Yapan:

Gözlemler:

Gözlem yapılmama nedenini kısaca açıklayınız:

D. Öğrenci Gözlem Formu

Sınıfta bulunan öğrencilerin performanslarına yönelik genel gözlemler yaparak detaylı bilgiler veriniz.

Gözlem Yapıldı ☐

Gözlem Yapılmadı ☐

Gözlem Yapılan Kurum:

Gözlem Tarihi:

Gözlem Yapan:

Gözlemler:

Gözlem yapılmama nedenini kısaca açıklayınız:

E. Ders Materyalleri Gözlem Formu

Sınıfta bulunan ders materyallerinin öğrencilere ve öğretilere uygunluğuna yönelik gözlemler yaparak detaylı bilgiler veriniz.

Gözlem Yapıldı ☐

Gözlem Yapılmadı ☐

Gözlem Yapılan Kurum:

Gözlem Tarihi:

Gözlem Yapan:

Gözlemler:

Gözlem yapılmama nedenini kısaca açıklayınız:

F. Ders İşleyiş Gözlem Formu

Öğretim süreci boyunca özel eğitim öğretmeninin kullandığı öğretim yöntemi ve araçlarını gözlemleyerek detaylı bilgi veriniz.

Gözlem Yapıldı ☐

Gözlem Yapılmadı ☐

Gözlem Yapılan Kurum:

Gözlem Tarihi:

Gözlem Yapan:

Gözlemler:

Gözlem yapılmama nedenini kısaca açıklayınız:

G. Paydaşların İşbirliği Gözlem Formu

Öğrencilere yönelik gerçekleştirilen ekip çalışmalarını gözlemleyerek detaylı bilgiler veriniz.

Gözlem Yapıldı ☐

Gözlem Yapılmadı ☐

Gözlem Yapılan Kurum:

Gözlem Tarihi:

Gözlem Yapan:

Gözlemler:

Gözlem yapılmama nedenini kısaca açıklayınız: